

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	NSP Openstellingsbesluiten Beheerkosten LEADER en Niet productieve investeringen in het bodem- en watersysteem	TELEFOONNUMMER	+31643205474
		E-MAILADRES	linda.wassink@provincie- utrecht.nl
DATUM	26-09-2023	DOMEIN/OPGAVE	LLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-4437239-3757	TEAM	NEL
VAN	Linda Wassink-de Ligt	PORTEFEUILLEHOUDER	Sterk
BIJLAGEN	1. Openstellingsbesluit beheerkosten LEADER 2. Openstellingsbesluit Niet-productieve investeringen in het bodem- en watersysteem		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Na vaststelling in Provinciale Staten van de Verordening Europese Landbouwsubsidies 2023-2027 provincie Utrecht kan Gedeputeerde Staten van Utrecht de eerste openstellingen van subsidieregelingen in het kader van het (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid – Nationaal Strategisch Plan) GLB-NSP openstellen. De openstelling ‘beheerkosten LEADER GLB 2023-2027 provincie Utrecht 2023’ is urgent om tijdig het bottom-up LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l’Economie Rurale)-programma te kunnen opstarten en voltooiën. Ook de openstelling ‘niet-productieve investeringen in het bodem- en watersysteem GLB-NSP provincie Utrecht 2023’ is belangrijk om zo snel mogelijk in de periode van het NSP te doen vanwege de grotere omvang en lange doorlooptijd van de projecten.

Inleiding:

In de periode van 2014 tot 2023 heeft het derde Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) in de provincie Utrecht gedraaid. De opvolger van het POP3 is het Nationaal Strategisch Plan (NSP) dat door lidstaat Nederland bij de Europese Commissie (EC) is ingediend en dat eind 2022 door de EC is goedgekeurd. Het NSP vormt de basis voor de uitvoering van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Europese Unie in lidstaat Nederland. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de provincies stellen in het kader van het NSP subsidieregelingen op ter uitvoering van de doelen in het NSP.

De provincies staan aan de lat voor de uitvoering van een aantal maatregelen uit het NSP:

- grondgebonden maatregelen (agrarisch natuur- en landschapsbeheer),
- niet grondgebonden maatregelen (de projectsubsidies) en
- LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l’Économie Rurale).

Op 20 september 2023 hebben Provinciale Staten de Verordening Europese Landbouwsubsidies 2023-2027 provincie Utrecht (hierna: Verordening) vastgesteld. Daarmee kunnen nu de eerste subsidieregelingen van het programma in Utrecht worden opengesteld. Uitvoeringsorganisatie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) is het betaalorgaan van het NSP in Nederland en stelt het systeem beschikbaar waarin de subsidies kunnen

worden aangevraagd. RVO kampt met capaciteitstekort in de ICT en maakt het mogelijk dat in 2023 slechts de volgende regelingen kunnen worden opengesteld:

1. beheerkosten LEADER GLB 2023-2027 provincie Utrecht 2023 (openstelling van 1 december 2023 t/m 31 januari 2024) en
2. niet-productieve investeringen in het bodem- en watersysteem GLB-NSP provincie Utrecht 2023 (openstelling van 1 november 2023 t/m 31 januari 2024).

Openstelling beheerkosten LEADER

Naast de niet grondgebonden maatregelen uit het NSP ondersteunt provincie Utrecht LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale). LEADER heeft, als maatregel binnen het NSP, tot doel de economische en sociale vitaliteit van het platteland te versterken. LEADER kent een bottom-up werkwijze, wat wil zeggen dat de uitvoering wordt neergelegd bij groepen van actieve, betrokken en ondernemende inwoners via een zogenoemde Lokale Actiegroep (LAG).

In de gebieden Utrecht-Oost en Weidse Veenweiden is in het voorjaar van 2023 door LAG-en gewerkt aan Lokale Ontwikkelingsstrategieën (LOS-en) voor LEADER. Dit is een bottom-up proces waarbij gebiedspartijen zijn uitgenodigd om mee te denken over de ontwikkeling van het buitengebied. De LOS-en zijn door een onafhankelijk selectiecomité beoordeeld en geselecteerd en worden op 26 september 2023 door GS vastgesteld. Een LOS biedt in de periode 2023-2027 het kader op basis waarvan projecten subsidie kunnen ontvangen.

De LAG voert de LOS uit. De penvoerder van de LAG kan voor de beheerkosten subsidie aanvragen. Artikel 2.8.2 van de Verordening bepaalt dat subsidie kan worden verstrekt voor activiteiten als bedoeld in artikel 34, eerste lid, onder c, van Verordening (EU) 2021/1060. Deze activiteiten betreffen het beheer, de monitoring en de evaluatie van de strategie en de dynamisering ervan, met inbegrip van het faciliteren van uitwisselingen tussen belanghebbenden.

Daarna volgt nog een NSP-regeling om de subsidiegelden voor de projecten beschikbaar te maken. Die openstelling wordt in het tweede kwartaal van 2024 verwacht en heet Uitvoeringskosten LEADER.

Niet-productieve investeringen in het bodem- en watersysteem

Deze niet-grondgebonden maatregel wordt in deze openstelling benut voor projecten die door de waterschappen worden uitgevoerd op niet-landbouwbedrijven. De projecten die worden ingediend moeten bijdragen aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) van de EU. Ook in de POP3-periode is er veel gebruik gemaakt van deze regeling en deze lijn wordt doorgetrokken in de NSP-periode 2023-2027. Het betreft veelal grote projecten met een lange doorlooptijd, waardoor een tijdige openstelling aan het begin van de periode belangrijk is, zodat gemaakte kosten tijdig bij de EU kunnen worden gedeclareerd.

Financien:

Voor de uitvoering van het de GLB-subsidies is in de begroting reeds voorzien in de totaal voor de programmaperiode benodigde cofinanciering. In de Programmabegroting 2023 is dit opgenomen onder meerjarendoel 2.4.1: 'De landbouw is meer circulair, natuurinclusief, klimaatneutraal en economisch rendabel'.

Er is voor het GLB-NSP € 20,1 miljoen opgenomen in de bestemmingsreserve Landelijk Gebied. Dit bestaat uit € 11,4 miljoen voor cofinanciering en uit € 8,75 miljoen voor de uitvoering van het programma (kosten voor RVO, Regieorganisatie, NVWA en Auditdienst Rijk en voor inhuur van juridische, financiële en communicatie ondersteuning). Voor het jaar 2024 is daarvan € 4,6 miljoen geprogrammeerd.

De provincie Utrecht heeft geld beschikbaar gesteld voor de cofinanciering van het LEADER-programma (20% provinciaal en 80% Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling). Totaal is voor LEADER € 4.149.244,67 beschikbaar (incl. EU-middelen) in Utrecht in de jaren 2023-2027. Daarvan mag maximaal 25% (€ 1.037.311,17) gebruikt worden als beheerskosten voor de kosten die de LAG maakt om de LOS uit te voeren en de rest voor de subsidiering van projecten die bij de LAG worden ingediend. Het subsidieplafond is € 1.016.564 voor de twee gebieden.

Voor maatregel Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven wordt nu € 6.273.550 opengesteld waarvan € 3.985.028,50 EU-middelen en € 2.288.521,50 cofinanciering door de waterschappen. Provincie draagt hier financieel niet aan bij, behalve dat ze uitvoeringskosten (zoals kosten voor RVO) voor haar rekening neemt. Er is gekozen voor een financiële schuif. Door extra middelen aan deze openstelling toe te voegen, is er een betere kans op tijdige besteding van EU-middelen voor het voor de provincie belangrijke en urgente Kaderrichtlijn Waterdoel. Er lijkt geld in de programmering over te blijven vanuit de geplande maatregel Niet productieve investeringen op landbouwgronden. Er is bij de agrarische collectieven in de provincie opgehaald welke niet productieve maatregelen daar mogelijk zouden zijn en hoeveel geld daarvoor nodig is. Met het geld dat daar over lijkt te blijven (ca € 2,1 mln), kan deze schuif van € 1.890.600 worden toegepast. Later in het programma kan ook blijken dat een schuif uit een andere maatregel geschikter is. De schuif zorgt voor een hogere cofinancieringsbijdrage van de waterschappen aan het programma, want de cofinanciering wordt volledig gedragen door het waterschap (57% tov 43% bijdrage EU).

Belang:

Met de openstelling beheerkosten LEADER kunnen de LAG-en beginnen met bijvoorbeeld het inhuren van LEADER-coördinatoren en met het aanjagen van projecten in de gebieden. Dit is nodig om de door GS goedgekeurde LOS-en tot uitvoering te laten komen. De LAG-en staan in positie om zo snel mogelijk hiermee aan de slag te gaan, maar hebben deze openstelling daarvoor nodig.

De openstelling niet-productieve investeringen in het bodem- en watersysteem is van belang om in de provincie Utrecht zoveel mogelijk bij te dragen aan het halen van de doelen voor de Kaderrichtlijn Water. Het gaat om projecten die uitvoeringsgereed zijn. Het is van belang om, na een trage start van het programma, tijdig kosten bij de EU te kunnen declareren.

Vervolgprocedure / voortgang:

Na publicatie van deze openstellingsbesluiten kan RVO de openstellingen inregelen en kunnen tijdens de openstellingsperiode de subsidieaanvragen ingediend worden. Vanaf het tweede kwartaal in 2024 volgen andere openstellingen, maar het is nog onduidelijk welke dat zijn. Landelijk moet afgestemd worden, gezien de capaciteit bij RVO, welke regelingen het beste in welke periode open kunnen. PS zal daarin meegenomen worden.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen